

Oponentský posudek bakalářské práce Jany Maierové *Dialekt podkrkonošské oblasti zejména v odrazu hypokoristických podob rodných jmen*

Bakalářská práce Jany Maierové si klade za cíl sledovat, jak se udržují/stírají rysy podkrkonošského nářečí uváděné v odborné literatuře. Zabývá se hláskoslovnými a tvaroslovnými rysy jednak celé východočeské oblasti, jednak speciálně nářečí podkrkonošského, z jevů slovtvorných si k bližší charakteristice vybírá sufixy užívané k tvorbě hypokoristik. Tento rozsáhlý cíl realizuje použitím celkem tří metod. Pro hláskoslovné a tvaroslovné jevy pracuje metodou dotazníku a metodou neřízeného rozhovoru, pomocí řízeného rozhovoru získává nové údaje pro některé vybrané kontrolní položky Českého jazykového atlasu. Metodu dotazníku využívá také pro získání představy o tvoření hypokoristik v dané oblasti.

Šíře záběru je jistě jedním z velkých pozitiv práce – neomezuje se na jeden nebo dva jevy, ale snaží se situaci zmapovat komplexně. Navazuje tak na práce starší, naposledy na práci Bachmannové (1998), a doplňuje ji údaji pro mladší generace. V oblasti výzkumu hypokoristik přináší jiné výsledky než výzkumy předchozí (Koblížek 1993). Je třeba také ocenit šíři a hloubku prostudované literatury a užití různorodých metod pro zkoumání nářečních jevů. Za zvláště cenné považuji pořízení nahrávek spontánních promluv šesti mluvčích (u obhajoby prosím o doplnění, co s nimi bude dál).

Co však v práci znatelně chybí, je vědomí o omezené platnosti výsledků – těžko můžeme na základě odpovědi v dotazníku něco s jistotou tvrdit o skutečné jazykové produkci mluvčích, či dokonce jejich rodičů nebo prarodičů. Tato data samozřejmě výpovědní hodnotu mají, ale není možné na jejich základě např. tvrdit, že střední generace užívá nějaký sufix méně než mladší, když na tento údaj usuzujeme z dotazníku, který vyplňovali pouze členové mladší generace (s. 37–40).

Stejná obezřetnost je podle mého názoru potřeba také v případech řízených i neřízených rozhovorů. Je jistě třeba ocenit, že autorka vedla rozhovory celkem se šesti mluvčími – dvě z mladší generace (do 20 let), dvě ze střední (50–55 let) a dvě ze starší (nad 70 let), ale formulovat na základě dvou mluvčích pro celou oblast závěry typu „[m]ladší ani střední generace již tento tvar nepoužívá“ (s. 32) je neadekvátní.

Části popisující metodu výzkumu by potřebovaly hlubší rozvedení. Není např. jasné, jak byly vybrány položky z Českého jazykového atlasu pro řízené dialogy. S kolika lidmi se tyto dialogy prováděly a jak tento výzkum konkrétně vypadal, vyplyne jen mimochodem (s. 29), ale v práci by to mělo být řečeno naprosto jasně. U rozhovorů neřízených bych uvítala informaci, jak dlouhé nahrávky jsou, kolik slov v průměru a celkem mají apod. U dotazníkového šetření považuji za nutné vyřadit respondenty déle žijící v jiné oblasti nebo dokonce v jiném státě (s. 45). Rovněž u dotazníkového šetření (s. 34) by mělo být jasněji uvedeno, kdo je autorem dotazníku a komu byl zadán (formulace, že dotazníky „byly vypracovány studenty“ evokuje, že byly autory dotazníků). Vzhledem k tomu, že se v práci uvádí konkrétní jména, rok narození a bydliště mluvčích, očekávala bych jako přílohu práce souhlas těchto osob s uveřejněním těchto údajů.

Vzhledem k nezbytné roztříštěnosti problematiky by bylo velmi vhodné v úvodu uvést, v jakých krocích bude práce postupovat. Po úvodu v současném znění je čtenář velmi překvapen rozsahem sledovaných jevů i metodami pro jejich výzkum, stejně jako po pouhém přečtení názvu práce.

Množství sledovaných jevů autorka zvládá díky promyšlenému systému odkazování písmeny a číslicemi, tento systém je třeba ocenit. Trochu slabší je odkazování na tabulky – tabulky nejsou pojmenovány, v textu se k nim odkazuje pouze deixí a čtenáře to může mást. Práci by také velmi prospělo číslování kapitol a podkapitol.

Formulační nedostatky se v práci vyskytují, ale jejich množství je únosné – např. *osobní charakteristickou jevu* na s. 25 se myslí tvar slovesa ve druhé osobě sg., *pátým pádem osloveného* se myslí pád jména (s. 34), popis tabulky na s. 40 obsahuje nedokončenou strukturu, formulace na s. 41 „U maskulin se tato přípona objevila pouze jednou [...], a to v Rokytnici nad Jizerou užitím v záporně zabarvené situaci vrstevníky dotazovaného.“ je negramatická apod. Na s. 41 se mi zdá, že pro uvedené písně dochází k záměně jmen *Káče*, *Anče* ve výkladu.

Formálně je práce zpracována v některých místech poněkud chaoticky – autorka nezná způsob zápisu počtu procent ani pravidla používání pomlčky a spojovníku, nedůsledně používá kurzívu (velmi rušivé např. na s. 35), na některých místech práce chybí nebo přebývají interpunkční znaménka (např. s. 27, 29 nebo 35), překlepy nebo slova navíc se vyskytují ojediněle, v tabulce na s. 21 jsou nelogicky součty v některých řádcích 200 %. Rovněž užívání kurzivy v tabulkách je chaotické. Citační norma je jednotná, ale poněkud nestandardní (neužívá se v ní kurziva, rozsah stran má vždy spojovník, používá se str. pro stranu atd.).

Celkově konstatuji, že práce Jany Maierové rozhodně splňuje nároky kladené na bakalářské práce, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře nebo výborně v závislosti na průběhu obhajoby.

V Praze dne 27. 5. 2014

Mgr. Pavlína Jínová